

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

"Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. *Lainsäädäntö on erotettu kursivoituna.* Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa."

1 YLEISTÄ

Tämä ohje koskee rehualan alkutuotannon toimijoiden rehulainsäädännön mukaista valvontaa ja on tarkoitettu Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) tarkastajille. Koska rehuvalvonta on osa ns. täydentävien ehtojen valvontaa, tämä ohje sisältää täydentävien ehtojen hoitovaatimuksen 4 rehuhygienian valvonnan kasvintuotantotiloilla tai eläintuotantotiloilla. Eläinvalkuaisen rehukäytön valvonta ja siihen liittyvä täydentävien ehtojen hoitovaatimuksen 9 valvonta eläintuotantotilalla on kuvattu erillisessä ohjeessa (Ohje: 12732/5 Eläinvalkuaisen rehukäytön ja rehuruvallisuuden valvonta alkutuotannossa – sisältää täydentävien ehtojen valvontaa).

Täydentävien ehtojen 2018 valvontaotantaan tulneiden tilojen tilakäynnit on tehtävä vuoden 2018 loppuun mennessä.

Keitä valvotaan

Tee tilalle rehuvalvonta, kun tila viljelee kasveja (esim. viljaa, kuivaheinää, säilörehua, laidunnurmea, palko- tai öljykasveja) rehuksi eli eläinten ruokintaan. Asia selviää mahdollisista viljelymuistiinpanoista tai rehun myyntositteista tai viljelijältä kysymällä. Jos viljelijä ei vielä tiedä tarkastuksen ajankohtana, menevätkö kasvit elintarvikkeeksi vai rehuksi, valvo kasvit sekä elintarvikkeina että rehuina. Jos tilalla on tuotantoeläimiä ja niiden ruokintaa tai rehujen sekoitusta, on myös silloin tilalla tehtävä rehuvalvonta. Tuotantoeläimiksi katsotaan eläimet, joita tila kasvattaa tuotantotarkoituksessa eläimistä saatavien tuotteiden, esim. lihan, maidon, munien, villan, turkisten tai jälkeläisten tuottamiseksi

Evira tekee eläintiloista omat otannat ja valitsee kasvintuotantotilat valvontaan Maa-seutuvirasto Mavin peltovalvonnan tiloista. Yhteensä rehuvalvontaan valitaan vähintään 1 % maatiloista, jotka ovat hakeneet EU:n suoria tai osarahoitteisia tukia.

Mitä valvotaan

Tarkasta tilalla kirjanpito tilalle ostetun/vastikkeetta saadun, tilalta myydyn/luovutetun rehun, tilalla tuotetun ja käytetyn rehun sekä rehuruvallisuuden kannalta merkittävien näyttöiden tulosten osalta. Tarkasta myös, että rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta ja kasvinsuojeluaineiden ja biosidien käytöstä on kirjanpito. Lisäksi valvo, että jätteet, vaaralliset aineet, kasvinsuojeluaineet, biosidit, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut varastoidaan ja käsitellään asianmukaisesti eläinten rehuista ja pitopaikoista erillään. Nämä vaatimukset tulevat yleisestä elintarvikeasetuksesta (EY) N:o 178/2002, Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) asetuksesta

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

---

rehualan toiminnanharjoittamisesta 548/2012 ja rehuhygienia-asetuksesta (EY) N:o 183/2005.

Materiaalit valvontaan

Täydentävien ehtojen havaintopöytäkirja Rehut ja kasveista saatavat elintarvikkeet on tulostettavissa Tukisovelluksesta. Pikantti-ekstranetin (toukokuuhun 2018 saakka Eviranetin) Täydentävät ehdot -asiakokonaisuudesta löytyvät

- tämä valvontaohje
- ohje Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista
- ohje Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta – Kasvin-tuotantotilat, jossa on ohjeistus havaintopöytäkirjan elintarvikehygieniavaatimusten valvontaan
- varhaisvaroituskirje viljelijälle
- laiminlyönnin arviointilomake
- Rehujen alkutuotannon valvonta 2018 –tiedote viljelijälle
- F-lomake rehualan alkutuotannon toimijaksi rekisteröitymistä varten
- eläintuotantotilojen valvojille ohje eläinvalkuaisen rehukäytön ja rehuturvallisuuden valvontaan ja siihen liittyvä Eviran tilavalvontalomake.

Käy otannan perusteella valituilla tiloilla, tarkasta vaaditut asiat ja täytä täydentävien ehtojen havaintopöytäkirja.

Mavin peltovalvonnan havaintopöytäkirjalle tulostuu kohtaan ”Täydentävien ehtojen muut valvonnat” tieto, jos tila on peltovalvonnan lisäksi täydentävien ehtojen ”rehut ja kasveista saatavat elintarvikkeet” otannalla. Kun tila on myös Mavin peltovalvontaotannalla, tulisi rehuvalvonta tehdä peltovalvonnan yhteydessä.

Ohjeistusta valvonnan käynnistämiseen, valvonnasta ilmoittamiseen ja tarkastuskäyntiin löytyy ohjeesta ”Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista”.

Kun tilalla on tuotantoeläimiä

Tuotantoeläimiä pitävien rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonnassa käytetään sekä ohjetta ”Eläinvalkuaisen rehukäytön ja rehuturvallisuuden valvonta alkutuotannossa – sisältää täydentävien ehtojen valvontaa” että tätä ohjetta. Läänineläinlääkärin tulee valvoa tilan tuotantoeläimet ja ELY-keskuksen tarkastajan ottaa rehunäyte sekä valvoa eläinvalkuaisen käyttö, kun

- tila saa EU:n suoraa tai osarahoitteista tukea
- eläimet ovat tilan hallinnassa tai hoidettavana
- eläimet ovat maataloustuotantotarkoituksessa eli eläimet eivät ole tilalla vain harrastuksena tai seuraeläiminä, esim. elintarvikkeiden tuottamiseksi tilan omaan käyttöön tai kilpa-/urheilukäytössä

Lisäksi, jos tilalla on suomenhevosiä, suomenkarjaa, suomen-, ahvenanmaan- tai kainuunlampaita, suomenvuohia, maatiaiskanoja tai –kukkoja ja tila on solminut näistä eläinlajeista alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen vuosiksi 2015-2020, on nämä eläimet valvottava.

Jos saat tiedon tällaisista kasvintuotantotilan eläimistä, ilmoita tilasta Eviraan sähköpostiin te-kasvintuotantotilat@evira.fi, jotta Evira puolestaan voi ilmoittaa läänineläinlääkärille tilasta. Siirrä tilan rehuvalvonta omassa ELY-keskuksessa rehunäytteen-

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

---

oton osaavan tarkastajan valvottavaksi, koska tuotantoeläintilan rehuvalvonta edellyttää eläintilan valvontaan perehdytettyä, rehunäytteenoton osaavaa ja näytteenottovälineet omaavaa tarkastajaa. Tarkastaja ei saa pääsääntöisesti ilmoittaa ennakoon eläintilalle tulevasta läänineläinlääkäriin valvonnasta.

Valvonta tiloilla, jotka ovat lopettaneet tuotannon tai eivät hae maataloustukia

Jos valvontalistalla oleva tila on lopettanut toiminnan kokonaan ennen valvontavuotta tai ei hae/saa maataloustukia, kirjaa ko. tieto havaintopöytäkirjaan. Kirjaa lisätietokohtaan lähde, josta olet saanut tiedon. Tukisovellukseen tallenna tilan kohdalle ”ei valvota”. Jos otantaan tulee paljon ”ei valvota” tiloja, voi Evira myöhemmin samana vuonna täydentää valvontavelvoitetta ottamalla lisää tiloja valvontaan. Jos tila on lopettanut eläintenpidon, mutta kasvien tuotanto jatkuu, tehdään valvonta soveltuvin osin.

Valvonta tuotantokatkoksen aikana

Jos saat tietoosi ennen valvontakäyntiä, että tilalla on eläinten pidossa tuotantokatkos, voit siirtää valvonnan suorittamisen myöhempään ajankohtaan ja oman ELY-keskuksen rehunäytteenoton osaavalle tarkastajalle. Jos tilalle on tulossa eläimiä lähikuukausien aikana, tarkastus voi odottaa siihen asti. Jos tuotantokatkos kestää kauemmin tai katkon pituus ei ole tiedossa, käy tilalla tekemässä valvontaa sen hetkellä edellytyksillä. Jos olet jo kerran käynyt tilalla, ei sinne tarvitse mennä myöhemmin uudelleen.

2. TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN HAVAINTOPÖYTÄKIRJA

”Rehut ja kasveista saatavat elintarvikkeet” -havaintopöytäkirja sisältää:

Valvontakäyntiä koskevat tiedot:

Tilan perustiedot (viljelijän nimi, osoitetiedot, puhelinnumero, yms.) tulostuvat havaintopöytäkirjalle Tukisovelluksesta tai kirjaa ne havaintopöytäkirjan ensimmäiselle sivulle. Kirjaa havaintopöytäkirjaan valvonnasta ilmoittamisajankohta sekä valvontakäynnin ajankohta ja valvonnassa läsnä olleet henkilöt. Kirjaa havaintopöytäkirjaan myös tarkastajan/tarkastajien nimi, ammattinimike ja yhteystiedot sekä havaintopöytäkirjan sisältämät muut asiakirjat.

Tarkastusosa:

Rastita kunkin valvottavan asian kohdalle joko ”Kunnossa”, ”Laiminlyönti” tai ”Ei koske tilaa”.

Käytä vaihtoehtoa ”Ei koske tilaa”, kun kyseinen valvottava asia ei koske tilaa, esim. tilalla ei käytetä kasvinsuojeluaineita tai biosideja. Jos rastitat ”Ei koske tilaa” vaihtoehdon, perustele valinta havaintopöytäkirjan lisätietoihin ja tallenna tieto myös Tukisovellukseen.

Vaatusryhmä 1. Rehusäädösten noudattaminen (TSE-asetus (EY) N:o 999/2001)

Rastita tähän vaatusryhmän 1. kokonaisarvio vaatimusten 1.1 ja 1.2 tulosten mukaisesti.

Jos tilalla ei ole tuotantoeläimiä, rastita ”Ei koske tilaa” kohtiin 1.1 Tilalla ei käytetä eläinten ruokinnassa kiellettyä eläinvalkuaista (rehunäyte) ja 1.2 Rehujen merkintö-

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

---

jen, valmistuksen, säilytyksen ja jakelun perusteella kukin eläinlaji saa vain sille tarkoitettua eläinvalkuaista sisältävää rehua.

Jos kasvintuotantotilalla on tuotantoeläimiä viljelijän hallinnassa tai hoidossa, jätä vaatimukset 1.1 ja 1.2 tyhjäksi ja havaintopöytäkirja keskeneräiseksi ja siirrä rehuvalvonta oman ELY-keskuksen rehunäytteenoton osaavalle tarkastajalle ja ilmoita eläimistä Eviraan sähköpostiosoitteeseen te-kasvintuotantotilat@evira.fi.

Vaatusryhmä 2. Rehu- ja elintarvikehygieniasäädösten noudattaminen (yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002)

Tähän vaatimusryhmään kuuluvat rehu- ja elintarvikehygieniavaatimukset 2.1-2.12. Elintarvikehygieniavaatimusten 2.6- 2.12 valvonta on ohjeistettu ohjeessa Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta-Kasvintuotantotilat. Tukisovelluksessa rastita tähän vaatimusryhmän 2. kokonaisarvio vaatimusten 2.1-2.12 tulosten mukaisesti.

Rehuhygieniasäädösten noudattaminen

Havaintopöytäkirjalla rastita tähän kokonaisarvio rehuhygieniavaatimusten 2.1-2.5 tulosten mukaisesti.

Mikäli tilalla ei ole valvontavuonna kasvien viljelyä rehuksi (esim. tila myy kaiken kasvintuotantonsa elintarvikkeiksi), rehuja ei ole varastossa eikä tilalla ole eläintuotantoa, rastita vaatimukseen 2.1-2.5 ”Ei koske tilaa”.

Vaatus 2.1 Tilalle hankituista, tilalta luovutetuista, tilalla tuotetuista ja käytetyistä (eläinryhmä ja varoajallisen rehun käytön lopettamisaika) rehuista sekä rehujen turvallisuuden kannalta merkittävien näytteiden tuloksista on kirjanpito

Tilan tulee pitää kirjaa kaikista tilalle ostetuista ja saaduista (rehun lisäaineet ja niiden seokset eli esiseokset, kuten säilörehun säilöntäaineet, mukaan lukien) tai tilalta myydyistä ja luovutetuista rehuista niiden jäljitettävyyden varmistamiseksi. Lisäksi kirjaamisvelvollisuus koskee tilalla tuotettua ja käytettyä rehua sekä rehuista otettujen näytteiden tuloksia. Kirjaamisvelvollisuuden tarkoitus on pystyä jäljittämään rehujen alkuperä, jos on tarpeen esim. vaaratilanteessa vetää rehuerä pois käytöstä.

Kirjanpidossa tulee näkyä

- myyjän/toimittajan/ostajan nimi ja osoite
- tuotteen nimi
- hankitun/luovutetun/tuotetun rehun määrä
- hankitun/luovutetun rehun toimituspäivä
- tilalla käytetyistä rehuista eläinryhmä, jolle ne on käytetty (esim. emakot, vasikat)
- varoajallisen rehun (esim. tietyt rehun lisäaineet tai lääkerohut) käytön lopettamisaika
- rehuista otettujen näytteiden tulokset, joilla on merkitystä rehurullisuudelle. Esim. näytteistä on tutkittu homemyrkyjä eli mykotoksiineja, salmonellaa tai muita haitallisia aineita, eliöitä tai tuotteita.

Tilan tulee säilyttää rehuKirjanpito vähintään viisi vuotta. RehuKirjanpidoksi käy esim. rehun osto/myyntitositteet (verokirjanpito), kun niissä on vaadittavat tiedot, ja luomutilan tuotevirtakirjanpito. Tilalla tuotetuista rehuista riittää ympäristökorvauksen sitoumusehtojen mukaisesti tehty lohkokirjanpito ja lääkerohuista lääkityskirjanpito.

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

Rehuista otettujen näytteiden tulosten kirjanpidoksi riittää tutkimustodistusten säilyttäminen.

Katso tilalla valvontavuoden rehukirjanpitoa. Mikäli rehukirjanpitoa ei ole valvontavuodelta tai se on puutteellinen, katso myös edellisen/edellisten vuosien rehukirjanpitoa. Kun olet tarkastanut kirjanpidon, kirjaa valvonnan tulos havaintopöytäkirjaan.

Tämä kysymys koskee (rastitus ”Kunnossa” tai ”Laiminlyönti”) kaikkia rehukasvinviljely- ja elintarviketuotantoeläintiloja, jotka toimittavat maataloustuotteita tilan ulkopuolelle.

Vaatus 2.2 Rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta

Tilan tulee varmistaa, että kaikki tilalle ostetut tai vastikkeetta saadut rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta ml. rehualan alkutuotannon toimijalta. Vaatus liittyy rehujen jäljitettävyyteen. Myös säilörehun säilöntäaineet ja muut rehun lisäaineet sekä esiseokset tulee hankkia rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta, esim. rekisteröityneestä kaupasta tai valmistajalta. Poikkeuksena rehua saa hankkia alle 3 ha:n alalta vuosittain tuottavalta ja suoraan tilalle toimittavalta paikalliselta, rekisteröitymättömältä maatilalta. Tila voi myös hankkia kertaluonteisesti eli ei säännöllisesti hyvälaatuisia ja eläinten ruokintaan sopivia entisiä elintarvikkeita eläinten ruokintaan rekisteröitymättömältä toimijalta, esim. kaupasta. Mikäli tila ei ole varmistanut, että rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta, mutta toimijat ovat Eviran rekisterissä, on tilanne kunnossa.

Luettelot rekisteröityneistä kotimaisista rehualan toimijoista löytyvät sivuilta <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/>. Ulkomaalaisten toimijoiden rekisteröinnin selvittämiseksi voit kysyä apua Eviran rehvalvonnasta.

Tämä kysymys koskee (rastitus ”Kunnossa” tai ”Laiminlyönti”) kaikkia rehuja hankkineita tiloja, jotka toimittavat maataloustuotteita tilan ulkopuolelle. Poikkeuksena tämä kysymys ei koske pieniä määriä rehua vuosittain tuottavia ja suoraan paikallisille maataloille tai vastaaville toimijoille siellä käytettäväksi toimittavia tiloja eli vuosittain alle 3 hehtaarin alalla rehua tuottavia tiloja.

Varmista viljelijältä, onko tila itse rekisteröitynyt rehualan alkutuotannon toimijaksi. Lainsäädäntö edellyttää koko rehu ketjulta rekisteröitymistä rehualan toimijoiksi rehujen jäljitettävyyden varmistamiseksi. Täydentävien ehtojen laiminlyöntiä ei aiheudu, jos tila ei ole rekisteröitynyt, mutta rekisteröityminen tulee tehdä viipymättä Eviraan lomakkeella F

(<https://www.evira.fi/elaimet/rehut/rehualan-toiminta/viljelijat-ja-kotielaintuottajat/rekisteroityminen-rehualan-alkutuotannon-toimijaksi/>).

Poikkeuksena rekisteröitymisvaatimusta ei ole pieniä määriä rehua (alle 3 ha:n alalta vuosittain) tuottavalla ja suoraan paikalliselle maatilalle tai vastaavalle toimijalle siellä käytettäväksi toimittavalla maatilalla eikä elintarviketuotantoeläimiä pelkästään harastuksena tilan omaan käyttöön kasvattavalla maatilalla. Pidä F-lomakkeita varalta tarkastuksilla mukana tiloille annettavaksi.

Vaatus 2.3 Kasvinsuojeluaineiden käytöstä rehuksi viljeltäville kasveille on kirjanpito

Tilan tulee pitää kirjaa kaikista tilalla käytetyistä kasvinsuojeluaineista jäljitettävyyden varmistamiseksi. Kirjaamisvelvollisuuden tarkoitus on pystyä jäljittämään rehu, jonka

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

---

viljelyssä on käytetty kasvinsuojeluainetta, jos jostakin syystä on tarpeen vetää rehu-
erä pois käytöstä. Kirjanpidossa tulee näkyä suoritetut kasvinsuojelutoimenpiteet.
Kirjaamisvelvollisuus koskee kaikkia tilalla käytettäviä kasvinsuojeluaineita.

Muistiinpanoihin on kirjattu vähintään

- viljelykasvi
- kasvinsuojeluaineen nimi ja määrä
- käyttöpäivämäärä
- pinta-ala, jolle kasvinsuojeluainetta on käytetty.

Käytännössä katso kasvinsuojeluaineiden käyttö lohkokirjanpidosta. Tarkasta val-
vonnassa valvontavuoden kirjanpitoa kasvinsuojeluaineiden käytöstä tai edellisen
vuoden/vuosien, jos kuluvana vuonna kasvinsuojeluaineita ei ole vielä käytetty tai kir-
janpito on puutteellista. Tilan tulee säilyttää kasvinsuojeluaineiden kirjanpito kasvin-
suojelulainsäädännön mukaan vähintään kolme vuotta (ympäristökorvauksen si-
tousehtojen mukaan vähintään neljä vuotta sitomuskauden päättymisestä). Kun
olet tarkastanut kirjanpidon, kirjaa valvonnan tulos kasvinsuojeluaineiden kirjanpito-
velvollisuudesta havaintopöytäkirjaan. Jos havaitset kasvinsuojeluaineiden käytön
laiminlyöntejä tilalla, laajenna valvonta täydentävien ehtojen kasvinsuojeluainevalvon-
taan. Tämä kysymys koskee (rastitus ”Kunnossa” tai ”Laiminlyönti”) kaikkia kasvinvil-
jelytiloja, jotka käyttävät kasvinsuojeluaineita ja toimittavat maataloustuotteita tilan ul-
kopuolelle.

Vaatus 2.4 Rehujen turvallisuutta varmistavien biosidien käytöstä on kirjanpito

Rehuvälvonnassa edellytetään tiloilta kirjanpitoa rehujen turvallisuuteen vaikuttavien
biosidien eli haitallisten eliöiden torjuntaan tarkoitettujen aineiden käytöstä. Rehujen
turvallisuutta varmistavia biosideja ovat rehuvarastoissa tai ruokinta-astioiden ja rehu-
jen kuljetus-, siirto- tai punnitusvälineiden käsittelyssä käytettävät

- desinfiointiaineet
- jyrsijämyrkyt
- hyönteis- ja punkkimyrkyt.

Biosidien käyttökirjanpidon tulee sisältää käytettyjen biosidien

- nimet
- määrät
- käyttöajat.

Biosidien ostokuitteja tai tuholaistorjuntayritykseltä torjuntakäynneistä saatuja raport-
teja voi käyttää kirjanpidon perustana. Tilan tulee säilyttää rehuturvallisuutta koske-
vaa biosidien käyttökirjanpitoa vähintään kolme vuotta.

Katso tarkastuksessa kuluvan vuoden ja tarvittaessa edellisen vuoden/vuosien biosi-
dien käyttökirjanpitoa. Kysymys koskee (rastitus ”Kunnossa” tai ”Laiminlyönti”) kaikkia
rehujen turvallisuutta varmistavia biosideja käyttäneitä tiloja, jotka toimittavat maata-
loustuotteita tilan ulkopuolelle.

Vaatus 2.5 Jätteet, vaaralliset aineet, kemikaalit, siemenet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään

Kun tilalla on rehuja varastossa, tarkasta että esim.

- talousjätteet
- moottori- ja jäteöljyt

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

- paalimuovit ja -verkot
- räjähteet ja myrkyt
- kasvinsuojeluaineet ja biosidit
- siemenet ja lannoitteet
- lääkerehut

varastoidaan ja käsitellään asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ko. aineita ei saa sekoittua rehuihin ja sitä, että eläimillä ei ole mahdollisuutta vahingossa syödä ko. aineita esimerkiksi irtipäästesään tai siirron yhteydessä.

Tämä kysymys koskee (ratitus ”Kunnossa tai ”Laiminlyönti”) kaikkia rehuja varastoivia ja käsitteleviä tiloja, jotka toimittavat maataloustuotteita tilan ulkopuolelle.

Lisätieto- ja allekirjoitussivu:

Kirjoita lisätietoihin tarkennuksia tekemistäsi havainnoista ja tallenna ne Tukisovellukseen. Asiakirjapuuoksista on hyvä mainita, samoin kuin jos olet huomauttanut viljelijälle suullisesti jostakin valvonnassa todetusta asiasta. Laiminlyönneistä täytetään arviointilomake, johon laiminlyönti kuvataan.

Selvitä viljelijälle tarkastuksessa tehdyt havainnot, pöytäkirjan sisältö sekä menettely pöytäkirjan toimittamisessa ja allekirjoittamisessa. Mikäli viljelijä ei hyväksy havaintoja, pyydä häneltä lisäselvityksiä kohdista, joista hän on eri mieltä. Viljelijä ja tarkastaja allekirjoittavat havaintopöytäkirjan sen jälkeen, kun tarkastaja on selvittänyt viljelijälle tarkastuksessa tehdyt havainnot ja pöytäkirjan sisällön. Jätä jäljennös pöytäkirjasta tilalle. Allekirjoittaminen ei poista viljelijän oikeutta antaa lisäselvityksiä valvontaan myöhemmin.

Jos et jätä kopiota havaintopöytäkirjasta tilalle tilakäynnillä, tulosta tilaa varten Tukisovelluksesta havaintopöytäkirja, johon olet tallentanut tiedot esitäytetyltä havaintopöytäkirjalta. Allekirjoita pöytäkirja ennen tilalle toimittamista. Laiminlyöntitapauksissa toimita tilalle tässä yhteydessä kuulemiskirje (tulostettavissa Pikantista) ja älä merkitse pöytäkirjaa vielä tässä vaiheessa sovelluksessa valmiiksi. Merkitse valvonta sovellukseen valmiiksi vasta, kun mahdollinen vastine kuulemiskirjeeseen on saatu/määräaika kuulemiselle on kulunut umpeen. Valvonnan lopputuloksesta viljelijä voi valittaa sen jälkeen, kun kunnasta on toimitettu viljelijälle tukien maksatuspäätös. Viljelijän ei tarvitse allekirjoittaa havaintopöytäkirjaa, mutta hänelle on se mahdollisuus annettava.

3. LAIMINLYÖNNIN ARVIOINTI

Arviointilomake

Arviointilomake täytetään siinä tapauksessa, että johonkin havaintopöytäkirjan vaatimuksista tulee tulokseksi laiminlyönti. Laiminlyönnin määrittämisen apuna toimii Evi-ran ohje Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista. Ohjeesta löytyy apuja laiminlyönnin vakavuuden, keston, laajuuden, tahallisuuden ja toistuvuuden arviointiin sekä varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisen vähäisen laiminlyönnin käyttämiseen. Laiminlyönnin arvioinnissa seuraamusprosentin suuruuteen vaikuttaa se, miten laaja, vakava ja jatkuva laiminlyönti on kyseessä ja onko kyseessä tahallinen tai toistuva laiminlyönti. Kuvaa laiminlyönti arviointilomakkeessa sanallisesti ja anna arvio laiminlyönnin vakavuudesta, kestosta, laajuudesta, tahallisuudesta ja toistuvuudesta.

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

Seuraamusprosentti voi olla varhainen varoitus, 1 %, 3 % tai 5 %. Varhaista varoitusta voi käyttää vähäiselle laiminlyönnille, joka ei aiheuta välitöntä vaaraa eläinten tai ihmisten terveydelle ja on korjattavissa sovitussa määräajassa tai viljelijä muuttaa toimintatapaa jatkossa. Varhaisvaroituskirjeestä viljelijälle on valmis lomakepohja.

Arviointilomake laiminlyönnin kuvauksesta ja kopio varhaisvaroituskirjeestä viljelijälle liitetään osaksi havaintopöytäkirjaa. Havaintopöytäkirjan liitteeksi tulee laiminlyöntitapauksissa aina myös kuulemiskirje liitteineen. Ota huomioon viljelijän vastine sanktioprosenttiehdotuksessa.

Esimerkkejä täydentävien ehtojen rehuvalvonnassa todettujen laiminlyöntien arvioinnista

Vaatus 2.1 Tilalle hankituista, tilalta luovutetuista, tilalla tuotetuista ja käytetyistä (eläinryhmä ja varoajallisen rehun käytön lopettamisaika) rehuista sekä rehujen turvallisuuden kannalta merkittävien näytteiden tuloksista on kirjanpito

Kunnossa: Tila on täyttänyt kirjaamisvelvollisuuden tilalle ostetun/vastikkeetta saadun, tilalta myydyn/luovutetun tai tilalla tuotetun tai käytetyn rehun (eläinryhmä ja varoajallisen rehun käytön lopettamisaika). Rehujen turvallisuuden kannalta merkittävien rehunäytteiden tutkimustulokset on säilytetty. Kirjanpidossa on vähäisiä puutteita, mutta tila pystyy korjaamaan ne tilakäynnin aikana. Jos kirjanpito on olemassa, esim. tilitoimistossa, mutta ei tarkastushetkellä katsottavissa, voi viljelijä toimittaa tiedot nähtäväksi esim. viikon aikana.

Laiminlyönti: Kirjaamisvelvollisuutta tilalle/tilalta toimitetusta rehusta tai tilalla tuotetusta tai käytetystä rehusta (eläinryhmä ja varoajallisen rehun käytön lopettamisaika) ei ole täytetty. Rehujen turvallisuuden kannalta merkittävien rehunäytteiden tutkimustuloksia ei ole säilytetty.

Varhainen varoitus: Puutteet kirjanpidossa ovat vähäisiä ja tila voi korjata puutteet tilalle/tilalta toimitetun rehun, tilalla itse tuotetun tai käytetyn rehun kirjanpidossa kahden viikon aikana. Rehunäytteitä on tutkittu, tutkimuksissa ei ole havaittu poikkeamia, mutta tutkimustuloksia ei ole säilytetty. Kehota viljelijää jatkossa säilyttämään tutkimustulokset. Puutteista ei ole välitöntä vaaraa eläinten- tai ihmisten terveydelle.

1 %: Lieviä puutteita kirjanpidossa, joita tila ei voi korjata kahden viikon määräajassa.

3 %: Rehuista ei löydy kirjanpitoa.

5 %: Kirjanpitoa ei ole, eikä tila voi sitä tehdä, koska tilalla ei ole tietoa hankkimistaan, luovuttamistaan, tuottamistaan ja käyttämistään rehuista. Kirjanpito puuttuu usealta vuodelta.

Tahallista: Kun viljelijä on tietoisesti jättänyt tekemättä kirjanpidon.

Vaatus 2.2 Rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta

Kunnossa: Tila on varmistanut, että rehut on hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta tai varmistusta ei ole tehty, mutta se voidaan tehdä tilakäynnin aikana joko Eviran www-sivuilta tai soittamalla Eviraan. Rehua on hankittu pieniä määriä (alle 3 ha:n alalta vuosittain) tuottavalta ja suoraan tilalle toimittavalta paikalliselta, rekisteröitymättömältä maatilalta. Tila on hankkinut kertaluonteisesti hyvälaatuisia ja eläinten ruokintaan sopivia entisiä elintarvikkeita rekisteröitymättömältä toimijalta.

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

Laiminlyönti: Tila on hankkinut rehua rekisteröitymättömältä tai hyväksymättömältä rehualan toimijalta.

Varhainen varoitus: Viljelijä voi vaihtaa rehun toimittajan rekisteröityyn tai hyväksytyyn toimijaan tai rehun toimittaja rekisteröityy Eviraan kahden viikon aikana. Rehun toimittajan rekisteröitymisen puuttumisesta ei ole aiheutunut vaaraa eläinten- tai ihmisten terveydelle.

1 %: Tilakäynnin aikana todetaan, että rehun toimittaja ei ole rekisteröity tai hyväksytty. Eläinten- tai ihmisten terveys on voinut vaarantua.

3 %: Tilakäynnin aikana todetaan, että vain osa toimijoista, joilta rehua on hankittu, on rekisteröity tai hyväksytty.

5 %: Tilakäynnin aikana todetaan, ettei ketään monista toimijoista, joilta rehua on hankittu, ole rekisteröity tai hyväksytty.

Tahallista: Kun viljelijä on tietoisesti ja tahallaan jättänyt tarkastamatta, onko rehut hankittu rekisteröidyltä tai hyväksytyltä rehualan toimijalta.

Vaatus 2.3 Kasvinsuojeluaineiden käytöstä rehuksi viljeltäville kasveille on kirjanpito

Kunnossa: Kirjaamisvelvollisuus kasvinsuojeluaineiden käytöstä on täytetty. Kirjanpidossa on vähäisiä puutteita, mutta ne pystytään korjaamaan tilakäynnin aikana.

Laiminlyönti: Kirjaamisvelvollisuutta kasvinsuojeluaineiden käytöstä ei ole täytetty.

Varhainen varoitus: Puutteet kirjanpidossa ovat vähäisiä ja tila voi korjata kirjanpidon puutteet kahden viikon aikana.

1 %: Kirjanpidossa on lieviä puutteita, joita tila ei voi korjata kahden viikon määräajassa.

3 %: Kasvinsuojeluaineiden käytöstä ei löydy kirjanpitoa.

5 %: Kirjanpitoa ei ole, eikä sitä voi tehdä, koska tilalla ei ole tietoa käyttämistään kasvinsuojeluaineista (mitä kasvinsuojeluainetta ja kuinka paljon, minne ja milloin). Kirjanpito puuttuu usealta vuodelta.

Tahallista: Kun viljelijä on tietoisesti jättänyt tekemättä kirjanpidon.

Vaatus 2.4 Rehujen turvallisuutta varmistavien biosidien käytöstä on kirjanpito

Kunnossa: Kirjaamisvelvollisuus biosidien käytöstä on täytetty. Kirjanpidossa on vähäisiä puutteita, mutta tila pystyy ne korjaamaan tilakäynnin aikana.

Laiminlyönti: Tila ei ole täyttänyt kirjaamisvelvollisuutta biosidien käytöstä.

Varhainen varoitus: Puutteet kirjanpidossa ovat vähäisiä ja tila voi korjata kirjanpidon puutteet kahden viikon aikana.

1 %: Kirjanpidossa on lieviä puutteita, joita ei voi korjata kahden viikon määräajassa.

3 %: Biosidien käytöstä ei löydy kirjanpitoa.

5 %: Kirjanpitoa ei ole, eikä sitä voi tehdä, koska tilalla ei ole tietoa käyttämistään biosideista. Kirjanpito puuttuu usealta vuodelta.

Tahallista: Kun viljelijä on tietoisesti jättänyt tekemättä kirjanpidon.

Vaatus 2.5 Jätteet, vaaralliset aineet, kemikaalit, siemenet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään

Kunnossa: Jätteet, vaaralliset aineet, kasvinsuojeluaineet, biosidit, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut on varastoitu ja käsitelty tilalla asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään tai ko. aineet voidaan tarkastuksen yhteydessä erottaa rehuista ja eläinten pitopaikoista. Tarkastuksessa ei havaita vaaraa ko. aineiden sekoit-

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

---

tumisesta rehuihin varastoissa/käsittelyssä. Eläimillä ei ole missään tilanteessa (siirto, irtipääsy) mahdollisuutta syödä ko. aineita tai päästä kosketuksiin niiden kanssa.

Laiminlyönti:

Varhainen varoitus: Tila voi korjata puutteet jätteiden, vaarallisten aineiden, kasvinsuojeluaineiden, biosidien, siementen, lannoitteiden ja lääkerehujen varastoinnissa ja käsittelyssä sovitun aikataulun puitteissa. Esim. laitumella tai rehujen varastointi- ja käsittelytiloissa olevat turhat jätteet. Puutteista ei ole aiheutunut välitöntä vaaraa eläinten- tai ihmisten terveydelle. Määräaika voi olla esim. kaksi viikkoa.

1 %: Lievä puute varastoinnissa ja käsittelyssä, josta on aiheutunut vaaraa eläinten- tai ihmisten terveydelle.

3 %: Tila voi korjata havaitut puutteet, mutta niiden toteutus vaatii laajempia toimenpiteitä, esim. rakentaminen. Vaarallisia aineita tai vaarallisia jätteitä on varastoitu tai käsitelty rehujen käsittely- ja säilytystiloissa. Eläinten- tai ihmisten terveys on vaarantunut.

5 %: Varastoinnissa ja käsittelyssä havaittujen puutteiden korjaaminen vaatii mittavia toimenpiteitä ja ko. aineilla on suuri riski joutua rehuihin tai eläinten syömäksi. Vaarallisia aineita tai jätteitä on käsitelty holtittomasti rehujen käsittely- ja säilytystiloissa.

Tahallista: Jätteet, vaaralliset aineet, kasvinsuojeluaineet, biosidit, siemenet, lannoitteet ja lääkerehut ovat tietoisesti varastoitu ja käsitelty tilalla siten, että niillä on mahdollisuus sekoittua rehuihin tai joutua eläinten pitopaikkoihin. Eläimille on jätetty tietoisesti mahdollisuus syödä ko. aineita tai päästä niiden kanssa kosketuksiin, esimerkiksi siirron tai irtipääsyn yhteydessä.

Toimita kasvintuotantotilan laiminlyöntitapauksessa kopio havaintopöytäkirjasta ja arviointilomakkeesta Eviran rehuvalvontaan sähköpostitse tai postitse. Lähetä eläintilan valvonnassa Rehualan alkutuotannon toimijan valvonta -lomake ja näytteenottopöytäkirja rehunäytteen mukana aina Eviraan.

Ilmoitukset kasvintuotantotilan eläimistä: te-kasvintuotantotilat@evira.fi